

PROGRAMA DE PSICOLOGIA EVOLUTIVA

70454

1er. Quatrimestre 1993

Profs.: J.L. Lalucea i A. Leal

I - ASPECTES CONCEPTUALS. TEORIES I MODELS EXPLICATIUS.

- 1- La idea d'evolució i desenvolupament.
Psicologia Evolutiva i Psicologia Genètica.
- 2- Constitució de la Psicologia Evolutiva.- Trets històrics. De la descripció a l'elaboració d' explicacions teòriques.
- 3- Questions plantejades per la psicologia del desenvolupament. Les relacions individuo-medi.- Herència i ambient.
- 4- Models explicatius: mecanicista, organicista, contextual-dialèctic, etològic,...
- 5- Principals teories explicatives del desenvolupament: Teoria de l'Aprendentatge, la Psicoanàlisi, les teories de Wallon, Vygotsky, Piaget, la teoria del Cicle Vital.

BIBLIOGRAFIA

- Caparrós A. Los paradigmas en psicología. Sus alternativas y sus crisis. Barcelona. Horsori.
- Coll, C. El concepto de desarrollo en Psicología Evolutiva: aspectos epistemológicos. *Infancia y Aprendizaje.* 7. (6)-73. 1979.
- J. Delval (comp.) Lecturas de Psicología del Niño. Alianza Universidad. Madrid.
- Jacquard A. Yo y los demás. Barcelona. Paidos.
- Marchesi A. Carretero M. y Palacios J. Psicología Evolutiva. I y II. Madrid. Alianza.

II- ETAPES DEL DESENVOLUPAMENT.

LA PRIMERA INFANCIA. DE 0-3 anys.

- 1- El període sensorio-motor.- Desenvolupament perceptiu i motor.- Els sis estadis del desenvolupament.- La noció

d'objecte permanent.- L'organització de l'espai.

2- La funció simbòlica, comunicativa i lingüística.- Les seves principals manifestacions. - Inicis del llenguatge i la comunicació.- El joc simbòlic.- La imitació.- Les nocions de simbolitzant i simbolitzat.- Les nocions de signe i símbol.- La funció simbòlica en els animals.

3- Els inicis de la comunicació i el llenguatge.- La comunicació i la noció de "format".- Les funcions pragmàtiques de les primeres paraules.

BIBLIOGRAFIA

-Bruner J. La parla dels infants. Vic. Eumo.

-Leal A. La construcción de sistemas simbólicos. La lengua escrita como creación. Barcelona. Gedisa.

- Palacios J. La inteligencia sensoriomotora. En Palacios, Marchesi y Carretero. Psicología Evolutiva. 2. Desarrollo cognitivo y social temprano.. Madrid. Alianza.

- Piaget J. Inhelder H. La psicología del niño. Madrid. Morata.

-Riviere A. Acción e interacción en el origen del símbolo. En Palacios, Carretero y Marchesi (comp) Desarrollo psicológico y educación. Madrid. Alianza.

LA SEGONA INFANCIA. DE 3-14 anys.

1- El període intuitiu.- Característiques principals.- L'egocentrisme.- El coneixement de la realitat: animisme i artificialisme.

2- El període de l'operativitat concreta.- Característiques principals.- L'adquisició de les nocions de conservació de la sustància, el pes i el volum.- La noció de quantitat discreta i continua.-Les estructures de classificació i seriació.- L'estructura d'agrupament.- Les idees sobre ciències naturals i socials.

3- El desenvolupament del llenguatge, el pensament i la comunicació.- Diferents aproximacions teòriques: nativista, conductista, relativista, sociolinguística, psicogenètica.

La construcció dels significats i de les estructures sintàctiques.- El llenguatge egocèntric i el socialitzat.- El llenguatge com a comunicació, el discurs i la conversa.- Llenguatge i medi bilingüe.

4- El dibuix infantil.- Etapes principals.- Relació entre el dibuix i d'altres

sistemes se simbolització.

5- Qüestions conceptuals: els estadis i els mecanismes de desenvolupament. Continuitat i discontinuitat. Els desfasaments. Diferents interpretacions.-
El processament de la informació
La generalització dels coneixements.
El conflicte cognitiu
L'obstacle epistemològic.
Interacció social i desenvolupament.

6- Els mètodes en Psicologia Evolutiva.-
La recollida d'informació i la manipulació de les dades.-
Les dimensions temporals: mètodes longitudinals i transversals.- El mètode clínic psicogenètic.-

BIBLIOGRAFIA

-Bronckart J.P. Teorías del lenguaje. Barcelona Herder.

-Fortuny J. El dibujo como expresión del pensamiento. En Ciencia Aprendizaje y Comunicación. M. Moreno. Barcelona. Laia.-----

-Marchesi, Palacios y Carretero. Psicología Evolutiva. Teorías y Métodos. Madrid. Alianza.
Articles de: M J. Rodrigo: "Psicología Evolutiva y Procesamiento de la información."
Carretero M. "Modelos neopiagetianos."

- Martínez Arias R. Métodos de investigación en Psicología Evolutiva. En: Marchesi, Carretero y Palacios (comps.): Psicología Evolutiva Vol I. Madrid. Alianza.

-Monografía Infancia y Aprendizaje. Estudios sobre el lenguaje infantil. 1.

-Moreno M. Desarrollo Intelectual. Enciclopedia Práctica de Pedagogía. Vol I. pp. 33-40.

- Mugny G. i Pérez J.(eds.) Psicología social del desarrollo cognitivo. Barcelona Antropos.

- Perret-Clermont A.N. La construcción de la inteligencia en la interacción social. Madrid. Aprendizaje. Visor.

- Piaget J. El lenguaje y el pensamiento en el niño. Buenos Aires. Guadalupe.

-Piaget J. La Psicología de la Inteligencia.Buenos Aires. Psique.

-Piaget J. La representación del mundo en el niño (Prólogo). Madrid. Morata.

- Sastre G. y Moreno M. Descubrimiento y construcción de conocimientos. Barcelona. Gedisa.
- Sastre G. Silvestre N. i Moreno M. Desarrollo social. Enciclopedia Práctica de Pedagogía Vol. I pags. 59-71. Barcelona. Planeta.
- Siguan M. Estudios de psicología del lenguaje infantil. Madrid. Pirámide.
- Solé M. R. La comunicación verbal en el marc escolar. Vic. Eumo.
- Turiel E, Enesco I.i Linaza J. (comps) El mundo social en la mente infantil. Madrid. Alianza.
- Volterra V. Taeschner T. La adquisición del lenguaje en niños bilingües. Infancia y Aprendizaje. 21. (23-26). 1983
- Vygotsky L.S. El desarrollo de los procesos psicológicos superiores. Barcelona. Crítica.
- Vygotsky L.S, El lenguaje y el pensamiento. B. Aires. La Pleyade.

III - CULTURA DESENVOLUPAMENT I APRENENTATGE

- 1- Els factors del desenvolupament. El paper de la cultura i del medi social.
- 2- Aportacions de la Psicologia Evolutiva a l'Educació.- Diferents enfocaments i concepcions sobre el desenvolupament i l'aprenentatge.
- 3- Aportacions als aprenentatges formals: matemàtiques, llengua, ciències, etc.

BIBLIOGRAFIA

- Sastre G. Moreno M. Inteligencia Cultura y Sociedad. Anuario de Psicología 10. 5-37.
- Coll, Palacios y Marchesi (comps.) Desarrollo Psicológico y Educación II. Madrid. Alianza.
- Moreno M. (Comp.) La Pedagogía Operatoria. Barcelona. Laia.
- Moreno M. (comp.) Ciencia Aprendizaje y Comunicación. Barcelona Laia.